

Tyrkiske ældre – familieforhold, fattigdom og tanker om livet, der gik

Anika Liversage

Seniorforsker, SFI – det nationale
forskningscenter for velfærd

Ældre tyrkiske indvandrere – hvorfor nu?

- Arbejdskraftsindvandring, 1968 – 1973
- Primært unge mænd fra Tyrkiet, Pakistan og daværende Jugoslavien
- 20 år i 1970 -> 67 år i 2017
- ... Nu på vej ind i pensionsalderen (over hele Europa)
- Gruppen af ældre etniske minoriteter vil vokse fremover
- Hvordan er deres liv i alderdommen?

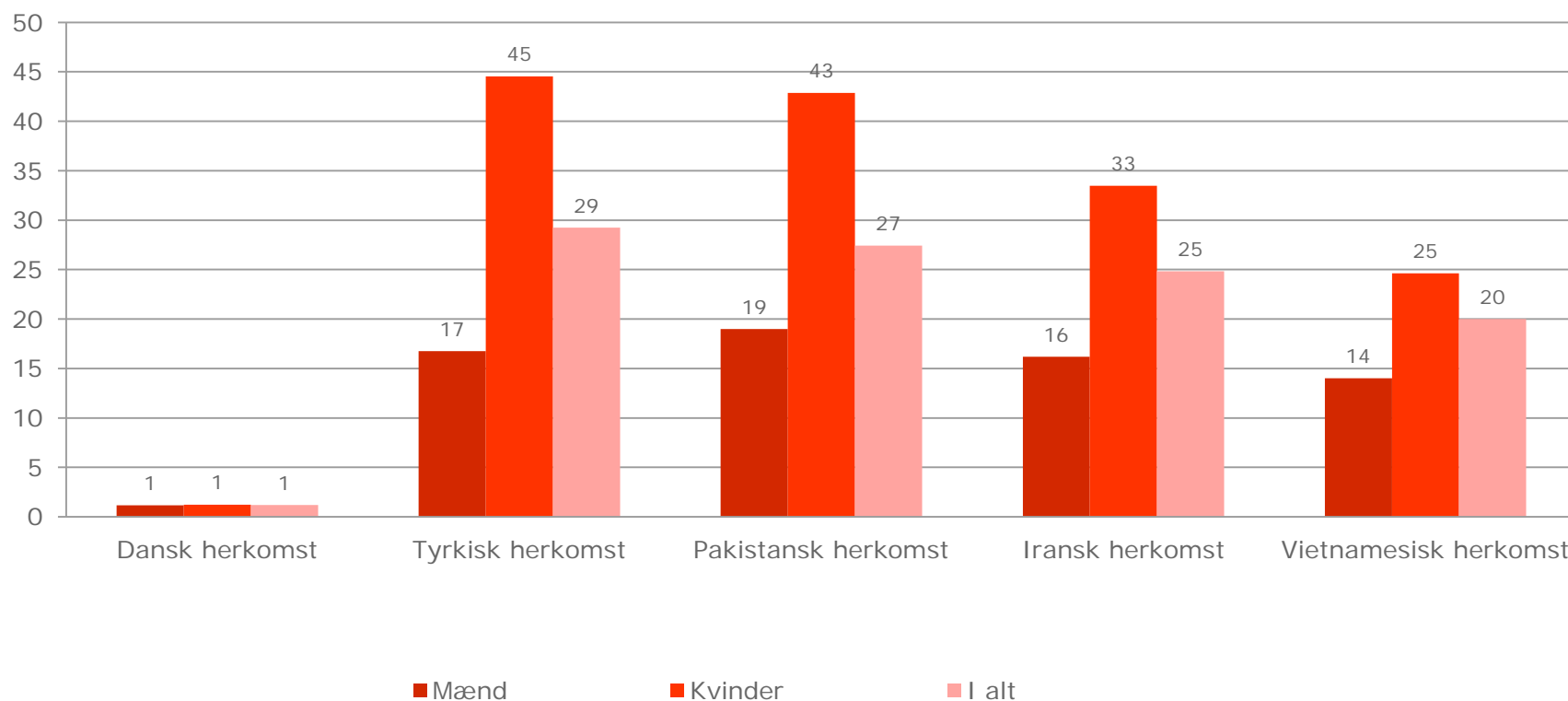
Forskningsprojekt om ældre tyrkere 2013-2015 – VELUX-fonden

- Andre projektdeltagere:
 - Vibeke Jakobsen, økonom, SFI
 - Gretty Mirdal, psykolog, Københavns Universitet
 - Fatma Kücüküildiz, mag art, Københavns Universitet
- Bog: "Ældre fra Tyrkiet – hverdagsliv og vilkår", 2016
- 8 videnskabelige artikler, primært på engelsk

Andel under OECD's fattigdomsgrænse (=50%)

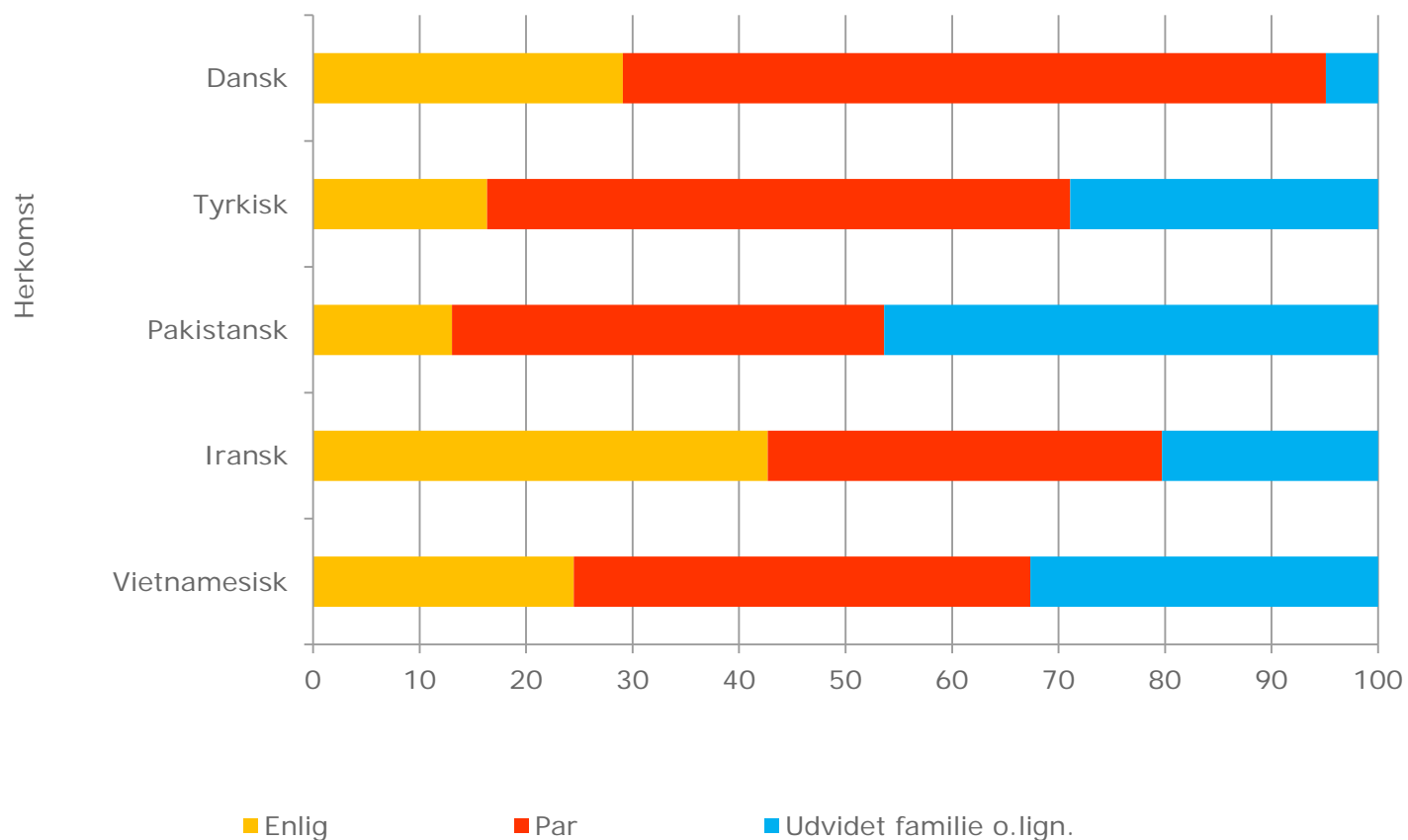
(uden hensyn til, om man bor i udvidede familier.)

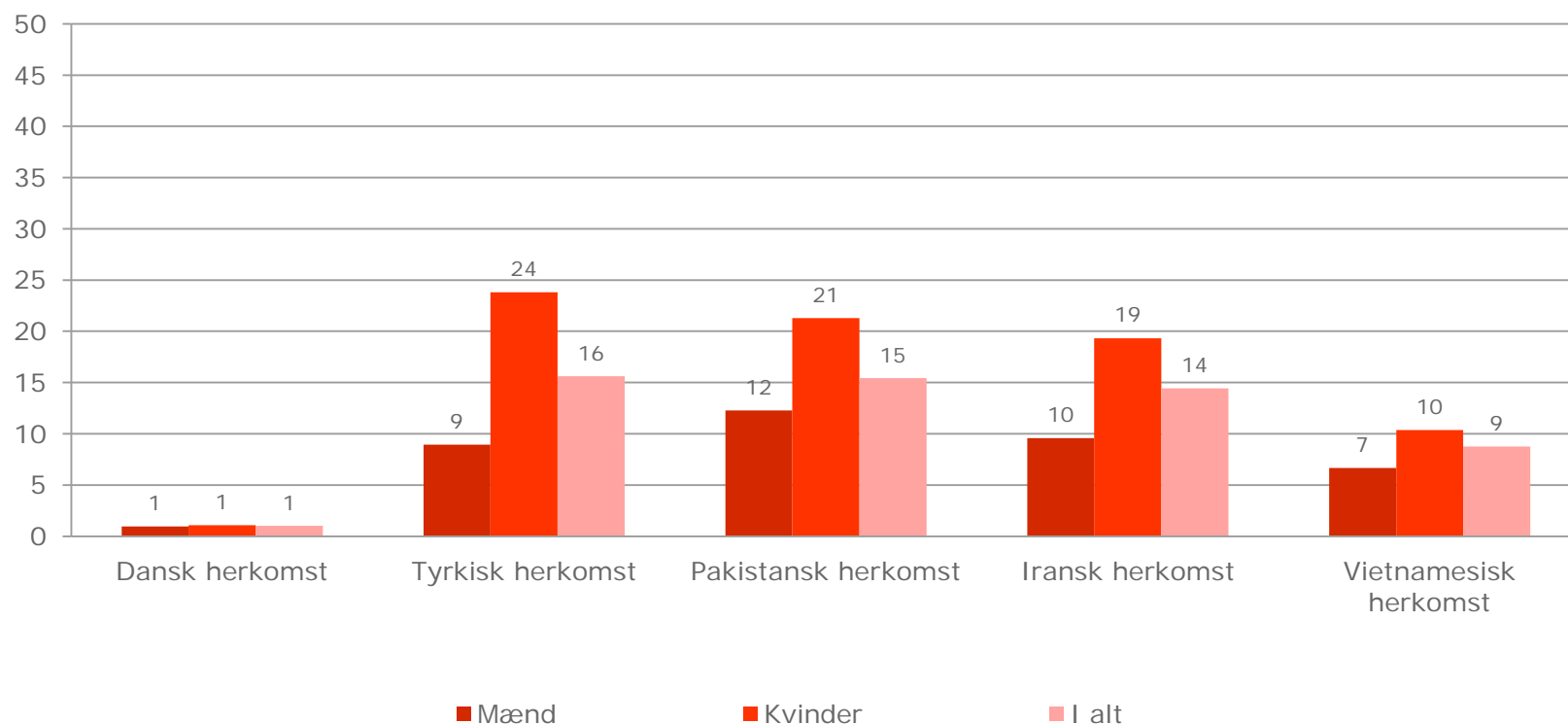
Udvidede familier – af flere grunde

65-74-åriges boform

Andel under OECD's fattigdomsgrænse (justeret ift. om man bor i udvidede familier)

Hvorfor så fattige?

Samspil af faktorer over livsforløbet

+

Danske regler om brøkpension

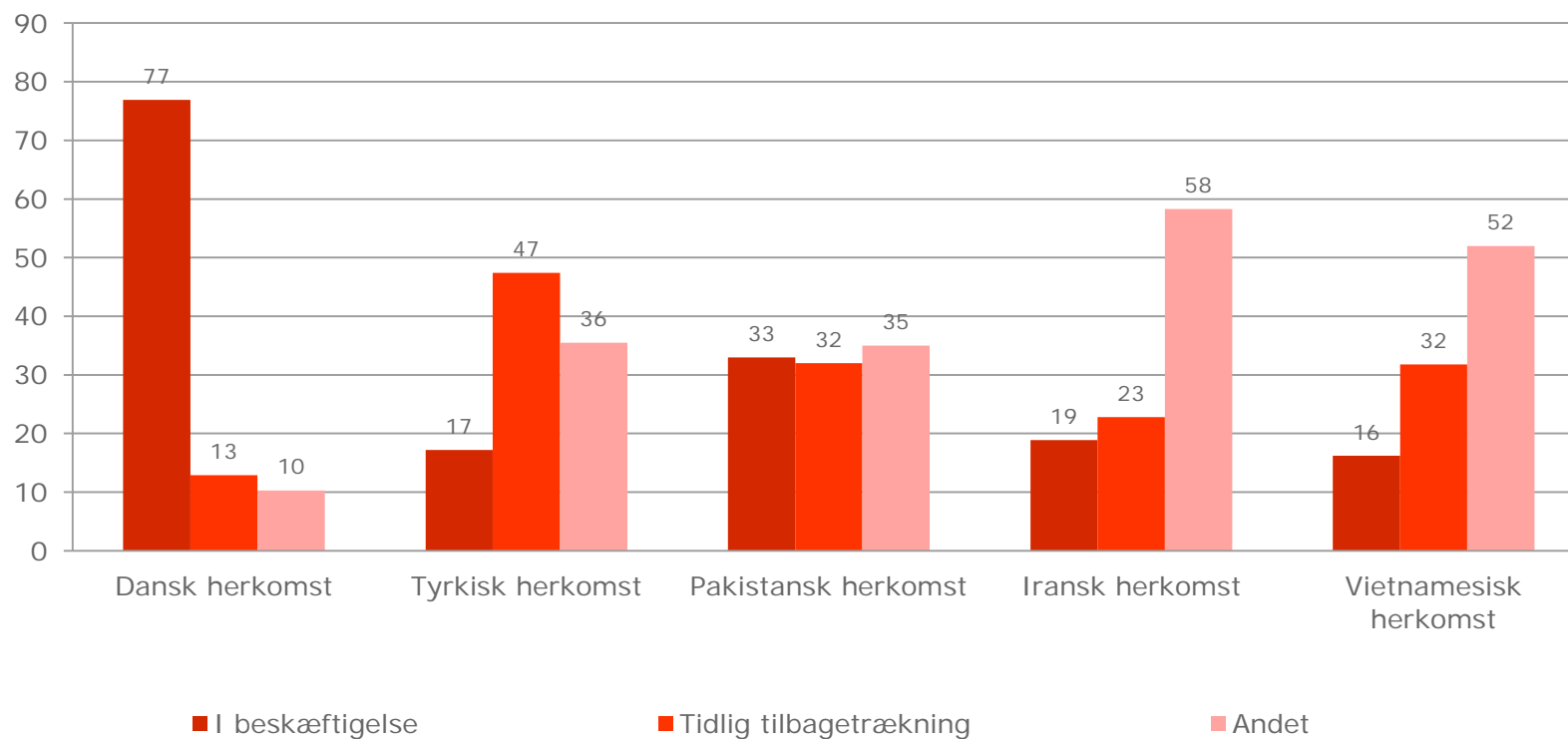
Faktorer over livsforløbet

- Lavt uddannelsesniveau
- Klar forskel i uddannelse / arbejde imellem de to køn
- Begrænsede dansk kundskaber (især kvinder)
- Dårligt helbred (blandt andet nedslidning og psykiske udfordringer)
- Tidlig exit fra job -> begrænset opsparing

Status i forhold til arbejdsmarkedet

– 65-74 årige, da de var 55 år gamle

Danske regler om brøkpension

Fuld folkepension:

Kræver 40 års bopæl i Danmark før man fylder 65 år.

Undtagelsesbestemmelsen for flygtninge er fjernet – de grupper vil fremover få det relativt værre

Om at leve med få penge

"Der kommer elregning. Der kommer gasregning. Og vi skal købe piller. Og mad. ... Det er svært" (Fatos, 71 år).

"I går var jeg nede for at købe medicin. Så sagde de, at det blev 600 kr. ... Og så kom jeg hjem uden medicin. Så må I beholde den, sagde jeg" (Gamze, 70 år).

"Vi sparer bare. Vi prøver hele tiden at slukke for lyset... Vi sparer på maden, på tøjet. Vi lader være med at tage på ferie [til Tyrkiet]... Men bare det dog ikke var sådan.

Det er vores liv i Danmark – der er ikke meget at råbe hurra for". (Ramazan, 72 år).

Tanker om livet, der gik I

Familien betyder rigtig meget

- Kan være en kilde til stor glæde og støtte
- Men også familier, der er "gået i stykker"
- Dødsfald, handicap, brud, skilsmisser, nye levemåder

Hvordan klarede ens børn sig?

- Børns uddannelse i Danmark kilde til glæde – giver også migrationen mening
- Omvendt kan voksne børns hårde liv gøre, at man fortryder

Tanker om livet, der gik II

Man sammenligner sig med dem, der blev i Tyrkiet

- Fattigdommen, som man undslap (fx gratis sygehuse i Danmark og at man sendte penge hjem til slægtninge).
- Men kan også være med den rigdom, som er i Tyrkiet idag

Isolationen i Danmark kan være hård – og forværres, når man føler sig udgrænset som "fremmed"

"Nu er Danmark blevet som et åbent fængsel for mig. Vi har været her i 30 år... Men nu – ligegyldig hvor du går hen, er det det samme: Du er fremmed... Og frem for alt: Efterhånden som du ældes, kommer du mere og mere udenfor" (Naim, 71 år).

Man savner Tyrkiet – og ferien "hjem" er vigtige

- Så længe helbred og økonomi holder til det.

Støtte i livets sidste år

- Man vil helst passes i familien, hvis man får brug for hjælp
- Plejehjem er de fleste ikke så glade for
- Hjemmehjælp kan også opleves som problematisk
- Kan være hårdt for børnene – og udfordrende for de ældre

Det skal vi lære mere om:

Forskningsprojekt (med Aarhus Universitet): "Selvudpeget hjælper" (SELS94)

- tyrkiske + pakistanske + palæstinensiske + danske familier
- Aarhus + Ishøj (2017-20).

Tak for opmærksomheden

Anika Liversage – ani@sfi.dk

(Fotos: bla. Sally Liversage).

